

Sygn. akt III Ca 1758/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Leszek Dąbek

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2021 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W.

przeciwko B. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 15 października 2019 r., sygn. akt I C 1925/18

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1758/19

UZASADNIENIE

Powód L. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz (...)cyjny ***Zamknięty we W.*** żądał zasądzenia na jego rzecz od pozwanej B. J. kwoty 2.397,06 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24 05 2018r.

do dnia zapłaty oraz zawrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdził, że nabył od wierzyciela pierwotnego wymagalną wobec pozwanej wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki, ma którą składa się należność główna (1.472,17 zł), prowizja (747,87 zł) oraz odsetki ustawowe za opóźnienie (177,02 zł).

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie 30 05 2018r. wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, uwzględniając żądanie pozwu.

Pozwana B. J. wniosła sprzeciw, w którym wniosła o oddalenie powództwa oraz zwrot kosztów procesu.

Zarzucała, m.in. że powód nie wykazał zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w wyroku z 15 10 2019r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.397,06 zł z odsetkami ustawowymi

za opóźnienie od 24 05 2018r. do dnia zapłaty (pkt 1) oraz kwotę 947 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt 2).

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulacje: art. 720 § 1 i 2 k.c., 385¹ k.c., 354 § 1 k.c. i art. 353 § 1 k.c.. Dokonał oceny ustalonego stanu faktycznego i w jej ramach stwierdził, że pozwana zawarła – na jej wniosek – z (...) sp. z o.o. S.K.A. umowę pożyczki na odległość, w ramach której pożyczkodawca przelał na jej rzecz kwotę 1.500 zł, natomiast łączna kwota zobowiązania została określona na kwotę 3.600 zł. Sąd Rejonowy uznał, że wierzyciel pierwotny (pożyczkodawca) zbył na rzecz powoda wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki. Określając wysokość należnego roszczenia oparł się o dowody wskazane w treści uzasadnienia wyroku. Wyjaśnił, że umowa pożyczki zawarta na odległość nie wymaga dla swojej skuteczności własnoręcznego podpisu zawierających ją stron. Ocenił, że postanowienia umowy pożyczki nie zwierały klauzul abuzowanych w rozumieniu art. 385¹ k.c. albowiem “postanowienia ramowej umowy pożyczki wprost wskazywały na naliczenie poszczególnych opłat, na które składała się rata kredytu w kwocie 150 zł miesięcznie, na którą składała się: spłata kapitału pożyczki, składa ubezpieczeniowa w kwocie 25.63 zł, prowizja za udzielenie pożyczki w wysokości uzależnionej od poszczególnej raty kredytu tj. od 7,40 zł do 96,54 zł oraz odsetki w kwocie 25.63 zł; natomiast wszelkie koszty pożyczki nie były zbyt wygórowane ani sprzeczne z zasadą ekwiwalentności stron”.

O odsetkach orzekł na mocy regulacji art. 481 § 1 i 2 k.c., orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach orzekł na mocy regulacji art. 98 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyła **pozwana B. J.**, która wniosła o „jego zmianę poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania przed Sądem I instancji” oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Zarzuciła, że ferując zaskarżone orzeczenie naruszono przepisy prawa procesowego i materialnego, tj. regulacje:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowe, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przejawiającą się uznaniem, że powód wykazał fakt, iż przysługuje mu legitymacja procesowa czynna, pomimo że umowa cesji pomiędzy pożyczkodawcą a powodem nie określała jednoznacznie, czy przelewem objęto konkretną wierzytelność przysługującą wobec pozwanej, bowiem umowa cesji, jak też jej załącznik nie zostały podpisane tylko parafowane, a ponadto załącznik do umowy przelewu był całkowicie nieczytelny, co w rezultacie prowadziło do braku legitymacji procesowej po stronie powoda;

b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na uznaniu za wykazany fakt zawarcia umowy pożyczki, podczas gdy powód nie przedstawił umowy pożyczki a jedynie niepodpisany przez nikogo wydruk ramowej umowy pożyczki oraz harmonogramu spłat;

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na uznaniu, że pozwana wyrażała zgodę na zawarcie umowy, pomimo, że powód nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego, by pozwana złożyła oświadczenie woli o zawarciu umowy;

d) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na uznaniu, że pozwana podejmowała starania w celu uzyskania pożyczki i uznaniu, że pozwana wniosła o pożyczkę, podczas gdy powód nie przedstawił wniosku pozwanej o udzielenie pożyczki, zaś sąd bezpodstawnie uznał, że taki dowód jest zbędny;

e) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na uznaniu za wykazany fakt przekazania pozwanej środków z przedstawionego przez powoda wydruku ramowej umowy pożyczki, podczas

gdy powód nie przedstawił bankowego potwierdzenia przelewu kwoty pożyczki, a pozwana kwestionowała okoliczność jakoby otrzymała od powoda jakąkolwiek kwotę;

f) art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 1 pkt 2¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie roszczeń powoda za nienależne na tej podstawie, że część z nich miała charakter mających na celu obejście ustawy i przyznanie powodowi uprawnienia do uzyskania odsetek wyższych niż maksymalne;

g) art. 58 § 2 k.c. oraz art. 5 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nieuznanie roszczeń powoda za niezależne na tej podstawie, że ich część była z sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, w związku czym umowa w tym zakresie była nieważna; dotyczy to zwłaszcza zawyżonych kosztów prowizji;

h) art. 385¹ k.c. w zw. z art. 720 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i odstąpienie od dokonania jakiegokolwiek oceny ramowej Ramowej umowy i umowy pożyczki w przedmiocie abuzywności klauzul umownych dotyczących ustalenia wysokości prowizji, pomimo zgłoszenia przez pozwaną zarzutu, iż postanowienia dotyczące kosztów pożyczki stanowią postanowienia abuzywne, a co więcej pomimo, że obowiązek taki w sporze z konsumentem ciąży na sądzie urzędu, a zastrzeżona przez rzekomego pożyczkodawcę prowizja nie stanowi głównego świadczenia stron, a zatem kontrola abuzywności postanowień umownych nie jest wyłączona;

i) art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ i § 2² k.c. poprzez niedokonanie właściwej oceny w przedmiocie abuzywności klauzul umownych i uznanie, że naruszają one dobre obyczaje oraz interes konsumenta, podczas gdy postanowienia umowne nakładające na pozwaną obowiązek uiszczenia opłat dodatkowych w sposób oczywisty zakładają takie naruszenia, poprzez gdy obejście limitu odsetek ustawowych;

j) art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2i 3 k.c. poprzez uznanie, że pozwana zobowiązała się do zwrotu dochodzonej przez powoda kwoty w drodze umowy pożyczki, zatem dochodzone przez powoda roszczenie jest zasadne, podczas gdy zasady swobody umów nie ogranicza kompetencji sądu do badania umowy pod kątem jej zgodności z naturą stosunku zobowiązaniowego, treścią ustawy oraz zgodności z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda przyjmując, że ma ono źródło zawartej przez pozwaną i wierzyciela pierwotnego umowy pożyczki, lecz wadliwie rozpoznał sprawę.

Jednym z zasadniczych zarzutów jakie w toku postępowania podnosiła pozwana był brak legitymacji czynnej po stronie powoda, który miał być skutkiem nie wykazania cesji wierzytelności wierzyciela pierwotnego.

Stwierdzenie faktu skutecznej cesji wierzytelności ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem przesądzona ona o legitymacji powoda do wytoczenia powództwa.

Dowody przedłożone przez powoda na fakt wykazania skuteczności cesji wierzytelności stanowiącej podstawę jego roszczenia stanowiły kserokopie niepoświadczone za zgodność z oryginałem: umowy sprzedaży wierzytelności, nieczytelny jej załącznik, harmonogram spłat oraz ramowa umowa pożyczki.

Przy rozpoznaniu tego zagadnienia umknęło jednak jego uwadze, że w piśmie procesowym datowanym na dzień 23 05 2019r. pozwana wniosła o „zobowiązanie powoda do przedłożenia oryginału umowy cesji wraz z czytelnym załącznikiem, wniosku o udzielenie pożyczki oraz szczegółowego rozliczenia ewentualnych wpłat pozwanej”. W toku procesu pozwana konsekwentnie „zarzucała, że na podstawie przedłożonych dowodów niemożliwym jest ustalenie, czy przelewem objęto wierzytelność rzekomo przysługującą pierwotnemu wierzycielowi” oraz, że „przedłożona umowa cesji wierzytelności została poddana istotnym modyfikacją oraz oceniana” **co budziło wątpliwości co do jej rzeczywistej treści** (tak też w piśmie procesowym pozwanej datowanym na dzień 26 09 2019r.).

Należy mieć na uwadze, że okolicznością uzasadniającą żądanie złożenia oryginału dokumentu przez stronę będzie w szczególności powzięta przez sąd wątpliwość co do jego autentyczności. Niedostarczenie oryginału dokumentu wnioskowanego w trybie art. 129 § 4 k.p.c. nie jest obwarowane żadnymi sankcjami. W razie niepodporządkowania się żądaniu przeciwnika sąd dokonuje oceny dowodów, posługując się treścią odpisu dokumentu, a dopiero wobec braku odpisu dokumentu lub odmowy jego złożenia ma zastosowanie art. 233 § 2 k.p.c., który wprost wpływa na ocenę całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (por. wyrok SA w Lublinie z 20 04 2016r., sygn. akt I ACa 822/15, LEX 2044259).

Sąd Rejonowy nie rozpoznał powyższych wniosków pozwanej.

Dlatego w celu prawidłowego rozpoznania sprawy należało w pierwszej kolejności zobowiązać powoda do złożenia oryginałów: umowy cesji, załącznika, wniosku pozwanej o udzielenie pożyczki oraz stosownych wyliczeń i ich wykazania, a następnie ich zweryfikowania, a dopiero później należało ewentualnie ocenić czy w sprawie zachodzą przypadki pozwalające skutecznie zakwestionować m.in. legitymację czynną powoda, czy zasadność powództwa, czego w nie uczyniono.

Powoduje to, że istota sprawy nie została należycie rozpoznana,

przez co zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w oparciu o regulację art. 386 § 4 k.p.c.

Reasumując zaskarżony wyrok jest wadliwy i dlatego apelację pozwanej jako uzasadnioną – choć z innych powodów aniżeli w niej wskazanych – uwzględniono orzekając jak w sentencji na mocy regulacji art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną i rozpozna wnioski pozwanej o zobowiązanie powoda do przedłożenia stosownych oryginałów dokumentów, a jeżeli uzna za uzasadnione okolicznościami sprawy zażąda od powoda – w określonym mu terminie – przedłożenia oryginałów tychże dokumentów.

Następnie w zależności od tego czy zostaną one przedłożone, podejmie stosowne czynności, uwzględniając – w przypadku odmowy ich przedłożenia – regulację art. 233 § k.p.c..

Orzekając w sprawie dokona oceny zebranego w sprawie materiału i poczyni ustalenia faktyczne dotyczące wszystkich istotnych okoliczności sprawy okoliczności, bądź też jednoznacznie w uzasadnieniu orzeczenia wypowie się, czy uznał je za nieudowodnione, a jeżeli tak to w jakim zakresie.

SSO Leszek Dąbek